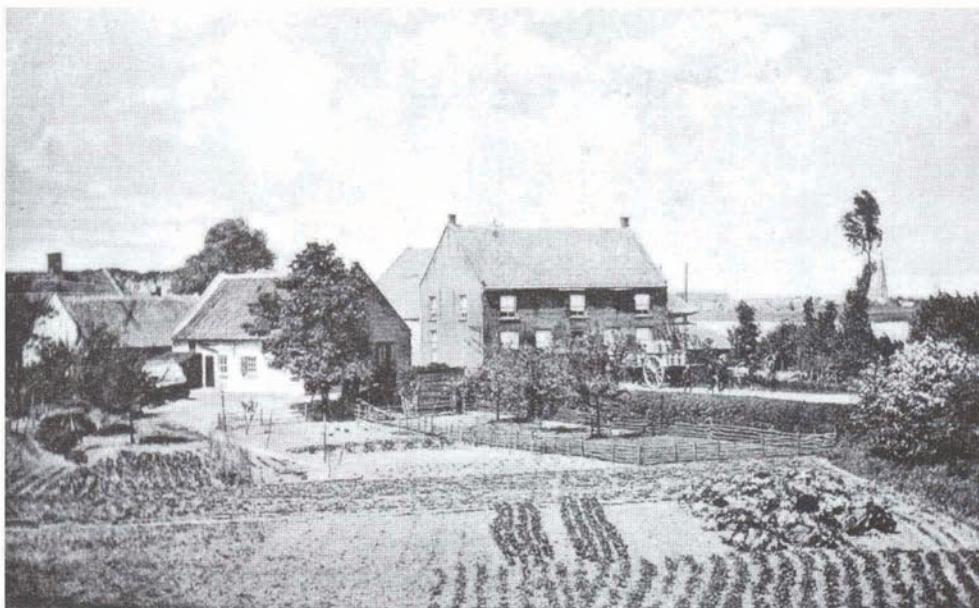

Bijzonder Bokhoven

Een prachtig geïllustreerd en fraai vormgegeven boek met een harde kaft behandelt verschillende aspecten van de geschiedenis van dit voormalige minigraafschap aan de Maas. Sinds 1971 maakt Bokhoven onderdeel uit van de gemeente 's-Hertogenbosch. Het parochiebestuur begaf zich met deze uitgave op branchevreemd terrein, maar deed dat niet onverdienstelijk. Wel viel mij op dat de inleiding een aantal enorme slordigheden en zelfs onjuistheden bevat. Zo gaat de auteur op bladzijde vijf flink in de fout bij de opsomming van de heren van Bokhoven. Terwijl Bokhoven nota bene een *Baron van der Aaweg* en een *Graaf Engelbertstraat* heeft die bovendien op deze pagina genoemd worden, presteert de auteur van de inleiding het om in dezelfde alinea deze adellijke lieden door elkaar te halen. Erg kort door de bocht en feitelijk onjuist is hij wanneer de door hervormden bestuurde dorpen Engelen en Hedikhuizen protestant genoemd worden. De meerderheid van de bevolking was er katholiek. Dit soort slordigheden geeft duidelijk aan dat historische publicaties geen lopende bandwerk kunnen zijn. Gelukkig laten de zeer lezenswaardige hoofdstukken die volgen een heel ander visitekaartje na. Achtereenvolgens komen de waterstaatkundige geschiedenis, het kasteel, de kerk en parochie, de bestaansmiddelen, de periode na de Tweede Wereldoorlog, de cultuur en de natuur aan de orde. Vanzelfsprekend krijgt het kasteel veel ruimte. De auteur koppelt er meteen de geschiedenis van de heren en hun families aan vast. Hij verhaalt hoe de heerlijkheid en

De moestuin en melkkar nabij de buitendijkse (in 1944 verwoeste) boerderij van Bart van Eggelen, 1929.

het kasteel een aantal keren in handen van andere families kwamen. Zo verdween de familie Van der Aa doordat baron Jan van der Aa kinderloos bleef. Na kort in handen te zijn geweest van het geslacht Van Harff zorgde een huwelijk ervoor dat de familie Van Immerseel de heerlijkheid in handen kreeg. Tijdens hun periode werd de baronie in 1640 verheven tot graafschap. Na de Van Immerseels volgde de Franse familie De Montmorency. De heren van Bokhoven hadden in ieder geval met elkaar gemeen dat zij de katholieke kerk allemaal erg trouw waren. Het hoofdstuk dat de wederwaardigheden van de parochie behandelt, is overigens een van de meest lezenswaardige. Bokhoven vormde tijdens de Generaliteitsperiode een katholieke enclave nabij het officieel geïnterprotestantiseerde Brabant. Na 1975 was het opnieuw een vrijplaats. Huwelijken die elders binnen de katholieke kerk niet mocht-

ten worden gesloten, konden in het sfeervolle Bokhovense kerkje wel voltrokken worden. Alleen jammer dat er geen hoofdstuk aan bestuur en rechtspraak is gewijd. De schepenbank heeft namelijk een rijke historische bron achtergelaten die goed toegankelijk in het Bossche stadsarchief wordt beheerd.

L. van den Meerendonk e.a. (red.), *Bijzonder Bokhoven, historie van Zeven Straten aan de Maas* (Bokhoven: Parochie H. Antonius Abt, 2004) 128 blz., geïll., ISBN 90-74711-16-2, prijs € 27,50.

* Paul van Dun is als archivaris werkzaam bij het Streekarchief Land van Heusden en Altena